

Raport z realizacji
„Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018.”
za rok 2011

Opracowanie:
Wydział Polityki Społecznej
Urzędu Miasta Ełku

Spis treści:

I. Wprowadzenie	3
II. Zarys sytuacji społeczno – gospodarczej na terenie Miasta Ełku	5
III Realizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” w roku 2011	7
IV Grafologiczne przedstawienie najważniejszych wskaźników dotyczących realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” w roku 2011	27
V. Podsumowanie	32

I. Wprowadzenie

Misja Pomocy Społecznej:

„Polityka społeczna w Ełku niosąca aktywną pomoc przy zaangażowaniu społeczności lokalnej, władz i instytucji pozarządowych odpowiedzią na realnie istniejące problemy mieszkańców miasta.”

Priorytetowym celem pomocy społecznej jest zapewnienie osobom i rodzinom możliwości do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych w taki sposób, aby ich egzystowanie odbywało się w warunkach odpowiadających godności człowieka. Opracowana i przyjęta uchwałą Rady Miasta „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” określa zintegrowane kierunki działań zmierzające ku poprawie jakości oraz standardu życia mieszkańców Ełku. Choć nie ma ona mocy decyzyjnej, to stanowi niezbędne narzędzie zarządzania o charakterze doradczym. Stworzona została z myślą o niwelacji zjawisk społecznie niepożądanych.

Jedną z fundamentalnych podstaw rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodzin, które przeżywają kryzys i trudności w odpowiednim pełnieniu ról społecznych oraz wypełnianiu swoich funkcji. Podjęcie wczesnych działań profilaktycznych i wczesna interwencja dają szansę na skuteczną walkę z problemami społecznymi. Analizując sytuację ełckich rodzin należy wziąć pod uwagę, że w wielu z nich występujące problemy mają charakter wielopłaszczyznowy, są złożone i nierzadko dotyczą zjawisk, takich jak alkoholizm, przemoc, bezrobocie, ubóstwo. Z racji swej złożoności wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań oraz działań, na które ukierunkowana jest „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 – 2018”. Rodzina jako podstawowa komórka społeczna, stanowiąca naturalne środowisko wychowawcze z założenia powinna w rozwiązywaniu problemów wykorzystywać aktywność własną, która wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności. Udzielanie pomocy społecznej ma za zadanie doprowadzić do takiego stanu, aby rodzina z niej korzystająca stała się niezależną oraz samodzielną komórką społeczną, funkcjonującą bez potrzeby wpierania jej przez instytucje pomocowe.

Ukierunkowanie działań Strategii obejmuje dwie główne sfery:

- działania profilaktyczne, ograniczające narastanie problemów społecznych
- działania naprawcze (pomocowe), uwzględniające profesjonalne metody rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia obejmuje pięć obszarów strategicznych w których skład wchodzi:

1. Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej
2. Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej
3. Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień
4. Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa
5. Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia

W ramach głównych obszarów problemowych wyszczególnić można priorytety, cele strategiczne, a także działania ukierunkowane i zmierzające na ich osiągnięcie. Na podstawie analizy dokumentów przedłożonych przez podmioty realizujące zadania zawarte w Strategii, obserwacji realizowanych w środowisku działań, jak również informacji uzyskanych od przedstawicieli instytucji i osób fizycznych podsumować można ewaluację Strategii na terenie Miasta Ełku w 2011 roku.

W intensywne działania realizujące politykę społeczną na terenie Ełku w 2011 r. zaangażowane były następujące instytucje oraz organizacje:

- Urząd Miasta Ełku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku,
- Domy Pomocy Społecznej w Ełku,
- Sąd Rejonowy w Ełku,
- Komenda Powiatowa Policji w Ełku,
- Straż Miejska w Ełku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Ełku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku
- placówki służby zdrowia,
- kościoły,
- szkoły podstawowe i gimnazja,

- media,
- świetlice środowiskowe,
- zainteresowane osoby prywatne,
- instytucje i organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, stowarzyszenie kultury fizycznej, fundacje, stowarzyszenia zwykłe, organizacje kościelne).¹

II. Zarys sytuacji społeczno – gospodarczej na terenie Miasta Ełku

Ełk jest miastem powiatowym, położonym w północno – wschodniej Polsce, w województwie warmińsko – mazurskim. Przez Ełk przepływa rzeka Ełk a samo miasto położone jest malowniczo nad Jeziorem Ełckim. Ełk należy do Pojezierza Ełckiego, które charakteryzuje się jeziorami, rzekami, kompleksami leśnymi, pagórkami i dolinami morenowymi oraz terenami równinnymi.

Miasto Ełk zajmuje obszar 21 072 ha i jest dużym ośrodkiem przemysłu, głównie rolno – spożywczego, elektrotechnicznego i motoryzacyjnego (ZEM Ełk) oraz ośrodkiem edukacyjnym (osiem szkół średnich, siedziba Wyższego Seminarium Duchownego, Zamiejskowy ośrodek dydaktyczny w Ełku Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Filia Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania, liczne pomaturalne szkoły państwowe i prywatne).

Rozwój gospodarczy i społeczny Ełku pozytywnie wpływa na zmiany jakie zachodzą w naszym mieście. Szereg realizowanych na terenie Ełku inwestycji oraz podejmowane przez władze miasta działania prowadzą do poprawy sytuacji ekonomicznej i konkurencyjność Ełku w całym regionie województwa warmińsko – mazurskiego.

Atrakcyjność miasta powoduje, że od kilku lat liczba mieszkańców stale wzrasta. Na koniec 2011 roku w Ełku mieszkało 57 581 osób (dane te pochodzą z ewidencji ludności Urzędu Miasta Ełku). Stanowi to 4,03 % ogólnej liczby mieszkańców województwa warmińsko – mazurskiego i powoduje, że Ełk jest jednym z 3 największych

¹ Załącznik do uchwały Nr XXIX/290/08 Rady Miasta Ełku z dnia 25 listopada 2008 r. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018”, str. 13-17,

miast województwa warmińsko-mazurskiego. Poniższa tabela przedstawia tendencje wzrostu liczby mieszkańców Ełku w latach 2003-2011

Tabela Nr 1. Zmiany liczby ludności miasta Ełk na przestrzeni lat 2003-2011 z podziałem na płeć.

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ogółem	55 498	55 846	56 120	56 286	56 698	56 732	57 153	57 471	57 581
mężczyźni	26 794	26 958	26 987	27 013	27 095	27 152	27 366	27 524	27 535
kobiety	28 704	28 888	29 133	29 273	29 603	29 580	29 787	29 947	30 046

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela Nr 2. Struktura mieszkańców Ełku z podziałem na grup ekonomiczne i wiek (w %).

Rok	Ludność Miasta Ełku w wieku:		
	Przedprodukcyjnym do 14 lat	Produkcyjnym od 15 do 59/64 lat	Poprodukcyjnym powyżej 60/65 lat
2003	24.89	63.96	11.14
2004	23.91	64.87	11.21
2005	23.13	65.55	11.30
2006	22.32	66.14	11.53
2007	21.67	66.43	11.88
2008	21.20	66.78	12.20
2009	20.76	66.90	12.50
2010	20.43	66.80	12.90
2011	20.38	66.87	12.75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na początku 2011 roku osoby do 14 lat, w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 20,38% ogółu mieszkańców Ełku, powyżej 60/65 lat, w wieku poprodukcyjnym-

12,75%. Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby w wieku produkcyjnym od 15 do 59/64 lat, co stanowiło 66,87% ogólnej liczby ełczan.

Rezultatem przemian demograficznych jest gwałtowne zmniejszenie się liczby dzieci i młodzieży. Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym zmalała w ciągu pięciu lat o 2 500 osób. Ponadto liczba osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 2 300. Zmiany te odpowiadają dynamiką zjawiskom na poziomie krajowym. Istotne też jest zwiększenie się grupy osób w wieku poprodukcyjnym o około 300 osób w ciągu 5 lat. Takie zmiany struktury wiekowej ludności określane są jako starzenie się społeczeństwa.

III. Realizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” w roku 2011

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” określa pięć obszarów strategicznych:

1. Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej.

Cel operacyjny 1 - Ułatwienie osobom niepełnosprawnym, długotrwale chorym i w wieku podeszłym dostępu do podstawowych usług opiekuńczo – rehabilitacyjnych.

Cel operacyjny 2 - Ułatwienie osobom niepełnosprawnym i długotrwale chorym uczestnictwa w życiu miasta.

Cel operacyjny 3 - Zapewnienie dostępu osobom niepełnosprawnym do szkoleń zawodowych i pracy zawodowej.

Cel operacyjny 4 - Zapewnienie wszechstronnej pomocy psychologicznej dla grup dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny 5 - Praca z rodziną biologiczną, w której występują różne zaburzenia celem zapobieganiu marginalizacji.

Tabela Nr 3. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 1 „Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej.”

Lp.	Wskaźniki	2011
1.	Liczba osób objętych pomocą	8 075
2.	Liczba nowych jednostek uczestniczących w działaniach	
3.	Liczba, różnorodność i specyfika podejmowanych działań w zakresie polityki społecznej wobec osób zagrożonych marginalizacją	284
4.	Liczba zaadoptowanych nieużywanych, niewykorzystywanych w pełni budynków na potrzeby pobytu osób bezdomnych i instytucji socjalnych	-
5.	Liczba utworzonych i wdrożonych programów specjalnych adresowanych do osób bezdomnych	7
6.	Liczba partnerów społecznych zaangażowanych w rozwiązywanie problemów osób starszych, niepełnosprawnych, zagrożonych marginalizacją społeczną	52
7.	Liczba utworzonych i wdrożonych specjalnych programów osłonowych na rzecz ludzi starszych, osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją społeczną	11
8.	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla młodzieży z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niepełnosprawnych	25
9.	Liczba nowo utworzonych punktów wsparcia medycznego i socjalnego dla osób przewlekle somatycznie i psychicznie chorych	-
10.	Liczba nowo utworzonych ośrodków terapeutycznych i opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

W roku 2011 zaobserwowano wzrost liczby podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku. Sytuację tą przedstawia Tabela Nr 4, z której wywnioskować można, iż liczba gospodarstw domowych w roku 2011 wzrosła o 1,78% w stosunku do roku 2010. Zmalała o 1% liczba osób w tych gospodarstwach i o 0,07% spadła liczba osób którym MOPS w Ełku przyznał świadczenia.

Ocenia się, że na wzrost liczby gospodarstw domowych objętych pomocą, podobnie jak w roku ubiegłym miały wpływ:

„1. zamrożenie wynagrodzeń przy niezmienionym od października 2006r. kryterium dochodowym, uprawniającym do ubiegania się o świadczenia pieniężne z pomocy społecznej,

2. wzrost bezrobocia w mieście (mniejsza liczba oferowanych przez zakłady miejsc pracy)
3. likwidacja stanowisk pracy w ełckich przedsiębiorstwach,
4. brak środków na utrzymanie zajmowanych lokali mieszkalnych,
5. wzrost kosztów utrzymania m.in. energii elektrycznej, wody, gazu, węgla, produktów żywnościowych, leków,
6. rozluźnienie więzi rodzinnych,
7. wyjazd członka rodziny za granicę w celach zarobkowych, rozluźnienie lub nawet zerwanie więzi z rodziną,
8. starzenie się społeczeństwa,
9. wzrost liczby osób niepełnosprawnych, uzależnionych, przewlekle chorych wymagających pomocy, opieki i pielęgnacji.”²

Tabela Nr 4. Liczba podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku w 2011 r.

Liczba gospodarstw domowych	% wzrostu do roku 2010	Liczba osób w tych gospodarstwach	% spadek do roku 2010	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	% spadek do roku 2010	w tym			
						zadania zlecone		zadania własne	
						liczba gospodarstw	liczba osób, którym przyznano świadczenia	liczba gospodarstw	liczba osób, którym przyznano świadczenia
2047	1,78	4586	-1	2952	-0,07	49	49	2016	2921
						liczba osób w tych gospodarstwach		liczba osób w tych gospodarstwach	
						59		4547	

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011.

W ramach Obszaru I „Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji społecznej” Miejski Ośrodek

2. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011, str. 1-3,

Pomocy Społecznej w Ełku realizuje program „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej 2011”. MOPS jest partnerem społeczny Ełckiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i Zagrożonych Marginalizacją „Ostoja”. W ramach programu rekrutował osoby i rodziny, które otrzymały produkty żywnościowe, odpowiedzialny był także za rozładunek transportów żywności, ich dystrybucję oraz prowadzenie związanej z tym dokumentacji i sprawozdawczości.

Tabela Nr 5. Realizacja programu „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej 2011” na terenie Miasta Ełku.

	2009	2010	2011	% wzrostu w stosunku do roku ubiegłego
Liczba osób	690	911	895	- 1,79
Liczba rodzin	250	325	317	- 2,52
Tonaż w kg	41.369,70	49.984	55.956	+ 20,8
Wartość w złotych	99.199,92	160.283,80	117.821,70	- 36,04
Ilość żywności w kg na osobę	59,96	62,48	69,40	+ 11,08

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011.

Z powyższej tabeli wynika, iż o 1,79% spadła liczba osób oraz o 2,52% spadła liczba rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności. W 2011 r. względem roku ubiegłego o 11,08% wzrosła ilość gotowych artykułów spożywczych, przyznawanych na każdą osobę.³

W ramach Obszaru I swoje działania realizuje Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi "Pod Kasztanami" w Ełku. Uczestnikami Domu "Pod Kasztanami" są dorośli mieszkańcy Ełku niepełnosprawni, z zaburzeniami psychicznymi i/lub upośledzone umysłowo, objęci wsparciem społecznym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku. Statutowa liczba uczestników to 30 osób.

3. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011, str.14-15,

Na początku stycznia 2011 r. do Domu "Pod Kasztanami" uczęszczało 31 osób. W ciągu roku przybyło 7 osób, a zrezygnowało z uczęszczania 6. W ciągu 2011 roku pomocą w formie usług opiekuńczych objętych było 38 osób, w tym 12 kobiet i 26 mężczyzn.⁴

Tabela Nr 6. Ilość uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi "Pod Kasztanami" w Ełku w poszczególnych miesiącach 2011 roku.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Liczba domowników wg decyzji wydanych na koniec miesiąca	31	31	32	31	32	31	31	31	33	33	32	32
Osoby przebywające 11 i więcej dni	30	30	32	30	30	31	31	30	31	31	31	31
Osoby przebywające do 10 dni	1	1	0	1	2	0	0	1	2	2	1	1
Średniomiesięczna liczba osób przebywająca w ŚDS	27	28	29	29	29	29	27	27	29	29	30	28
Średniomiesięczna liczba osób korzystających z wyżywienia (gorącego posiłku)	---	25	24	24	24	23	23	23	24	25	27	25

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011.

Zespół wspierająco – aktywizujący stanowili: kierownik, 5 instruktorów terapii zajęciowej i psycholog. Dodatkowo konsultacji pracownikom i uczestnikom ŚDS udzielał lekarz psychiatra. Ponadto w 2011 r. Środowiskowy Dom Samopomocy zatrudniał 2 stażystów, 2 osoby odbywały praktyki studenckie i 1 osoba pracowała na zasadzie wolontariatu.

Uczestnicy Domu „Pod Kasztanami” biorą udział w zajęciach i treningach: trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening gospodarowania własnymi zasobami finansowymi, trening prowadzenia gospodarstwa

4. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011, str. 39

domowego i dbania o estetykę otoczenia, trening współdziałania i komunikacji interpersonalnej, trening umiejętności spędzania czasu wolnego, integracja uczestników z osobami niepełnosprawnymi społecznością lokalną, treningi kulinarne, treningi higieny i dbania o wygląd zewnętrzny, hortiterapia, zajęcia usprawnienia fizycznego, zajęcia sportowo-rekreacyjne, zajęcia socjoterapeutyczne „Psychofigle”, poradnictwo psychologiczne, „Spotkania z literaturą”, „Prasówka”, Zajęcia kulturalno – edukacyjne poza ŚDS, Zajęcia w pracowni plastycznej i rękodzieła, Zajęcia w pracowni komputerowo – fotograficznej, Zajęcia w pracowni technicznej, Zajęcia relaksacyjne, Trening lekowy, Praca socjalna.⁵

W ramach niniejszego Obszaru I Komenda Powiatowa Policji w Ełku realizowała program „Bezdomni”. Program realizowany jest cyklicznie w okresie niskich temperatur. Policjanci podczas codziennej służby odwiedzali miejsca, gdzie najczęściej gromadzą się bezdomni, za ich zgodą przewozili ich do noclegowni, bądź innych ośrodków wsparcia.

2. Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej.

Cel operacyjny 1 - Zagospodarowanie w sposób aktywny i rozwojowy czasu dzieci i młodzieży ełckiej.

Cel operacyjny 2 - Organizacja pomocy i poradnictwa psychologicznego dla dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 3 - Sprawny system poradnictwa psychologicznego dla osób z objawami agresji.

5. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011, str. 40-52,

Tabela Nr 7. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 2 „Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej.”

Lp.	Wskaźniki	2011
1.	Liczba i wykaz instytucji zaangażowanych w działania mające na celu zagospodarowanie w sposób aktywny i rozwojowy czasu dzieci i młodzieży ełckiej	29
2.	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w formach aktywnego spędzania wolnego czasu oraz korzystających z pomocy i poradnictwa	2 832
3.	Ilość i różnorodność działań służących aktywizacji rodzin i środowisk lokalnych do działań samopomocowych	595
4.	Liczba organizowanych świetlic socjoterapeutycznych	-
5.	Liczba i wykaz zorganizowanych zajęć skierowanych do młodzieży narażonej na demonstrowanie postaw agresywnych i patologicznych	280
6.	Liczba nowo utworzonych i wdrożonych specjalnych programów służących zachowaniu bezpieczeństwa	121
7.	Liczba i wykaz nowo utworzonych zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz ze szkół średnich	209
8.	Liczba prowadzonych akcji propagujących postawy prospołeczne w życiu codziennym	112

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Bezpieczna, a zarazem permanentna profilaktyka społeczna realizowana w ramach niniejszego Obszaru II obejmuje prężne i zintensyfikowane działania m.in. Komendy Powiatowej Policji w Ełku, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, ełckich szkół oraz innych instytucji.

Komenda Powiatowa Policji w Ełku w 2011 roku po raz kolejny realizowała Program „Razem Bezpieczniej”. Dotyczy on ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań. Kompleksowe działania związane z jego realizacją, obejmowały obszary: bezpieczeństwo w miejscach publicznych, szkole, ruchu drogowym, środkach komunikacji publicznej, działalności gospodarczej, przeciwdziałania przemocy, ochrona dziedzictwa narodowego przed kradzieżami, dewastacjami i ochroną przed nielegalnym wywozem za granicę. W ramach tego Programu KPP w Ełku realizował w 2011 r. następujące działania prewencji kryminalnej: „Bezpieczny Ogród”, „Długa Przerwa”, „Chrońmy dzieci przed alkoholem”, „Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw”,

„Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczny Senior”, „Czerwone światło”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego” „Rowerem bezpiecznie do celu”, „Pasy”, „Bezpieczny przejazd”, „Alkohol i Narkotyki”, „Dyskoteka”, „Prędkość”, „Trzeźwy poranek” .

W ramach Obszaru II działania podejmują także ełckie przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja oraz szkoły średnie. Wśród działań służących aktywizacji rodzin i środowisk lokalnych wśród działań samopomocowych, realizowanych przez ełckie szkoły wyróżnić można akcje charytatywne prowadzone przez samorządy uczniowskie ełckich szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich czy szkolne koła Caritas, zbiórki funduszy na paczki świąteczne dla dzieci z rodzin ubogich, zbiórki na rzecz przewlekłe chorych uczniów, loterie fantowe, sprzedaż ozdób świątecznych, zbiórki żywności. Zorganizowano także Tydzień Promocji Zdrowia, Spartakiadę „Mamo, tato baw się razem ze mną”, Dzień Babci i Dziadka. Realizowano szereg zajęć skierowanych do młodzieży narażonej na demonstrowanie postaw agresywnych i patologicznych. W ełckich szkołach odbywały się lekcje wychowawcze poświęcone m.in. takim zagadnieniom jak odpowiedzialność nieletnich z udziałem specjalisty ds. nieletnich z Komendy Powiatowej Policji, „Asertywność wobec alkoholu i narkotyków”, „Uwaga fonoholizm”.

Ponadto szkoły organizowały ogniska integracyjne, dyskoteki szkolne i zabawy okolicznościowe. Uczniowie klas licealnych uczestniczyli w rozprawach sądowych i omawiali problemy z prawnikiem, brali udział w wykładzie w Centrum Studiów Bałtyckich, dotyczącym zachowania się podczas imprez masowych EURO 2012. W szkołach odbywały się zajęcia terapeutyczne i spotkania z terapeutą oraz psychologiem. Zorganizowano także wiele akcji m.in. „Aksamitną Środę” – dzień bez przemocy, agresji i z dobrymi praktykami. W ramach dnia bez przemocy odbyły się zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia w grupach wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i spotkania z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Ełku. W akcji udział wzięło 870 uczniów. Realizowane są także programy „Szkoła bez przemocy”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczeństwo w sieci”, „Cyberprzemoc”.

W ełckich szkołach prowadzono także szereg akcji propagujących postawy

prospołeczne w życiu codziennym m.in.: Akcje Szkolnego Koła Caritas, Samorządu Uczniowskiego, „Góra Grosza” – wsparcie rodzin zastępczych, „Maskotka na zdrowie” – wsparcie dzieci przebywających na oddziale dziecięcym Szpitala Miejskiego w Ełku, „I Ty zostań Świętym Mikołajem” - dla dzieci z rodzin potrzebujących wsparcia, Bal charytatywny „Dobre Serca Mamy Julce i Monice Pomagamy”, „Dziewczynka z zapalkami”.

W ramach Obszaru II podejmowane były również działania wynikające z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Działania te realizowane są także w ramach Obszaru III, dlatego ich realizacja opisane jest poniżej.

3. Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień.

Cel operacyjny 1 - Prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień wśród dorosłych i dzieci.

Cel operacyjny 2 - Aktywna pomoc członkom rodzin osób uzależnionych.

Cel operacyjny 3 - Leczenie i rehabilitacja osób uzależnionych od różnych środków psychoaktywnych.

Cel operacyjny 4 - Rozwój ruchu samopomocowego dla osób po przebytej terapii.

Tabela Nr 8. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 3 „Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień.”

Lp.	Wskaźniki	2011
1.	Liczba uczestników akcji propagujących zdrowy styl życia	2 977
2.	Liczba osób korzystających ze wsparcia	869
3.	Liczba nowo utworzonych i wdrożonych programów profilaktycznych, zajęć w szkołach podstawowych, gimnazjach i w szkołach średnich na temat negatywnych skutków uzależnień i ukazywanie sposobów zapobiegania im	12
4.	Liczba zorganizowanych akcji, kampanii na temat kreowania i propagowania modelu trzeźwego stylu życia	2
5.	Liczba zawartych kontraktów socjalnych przez pracowników socjalnych z osobami uzależnionymi , które mają na celu przerwanie procesu degradacji tych osób	128
6.	Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych akcji edukacyjnych wśród rodziców dzieci i młodzieży w wieku szkolnym na temat zapobiegania uzależnieniom wśród ich dzieci oraz rozpoznawania pierwszych ich oznak	42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

W ramach Obszaru III – „Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień” realizowany jest Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2011 r. prowadzone były następujące działania:

- działało 6 grup wsparcia dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz grupa dla dorosłych osób wychowujących się w rodzinie alkoholowej – DDA,
- funkcjonowała Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Ełku, w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzona była terapia grupowa i indywidualna dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu w warunkach ambulatoryjnych,
- w ramach rozstrzygniętego konkursu na realizację świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu terapii uzależnienia od alkoholu dofinansowano Ośrodek Terapii Uzależnień w Starych Juchach dla mieszkańców Ełku w systemie leczenia zamkniętego ,
- przy Urzędzie Miasta Ełku w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych funkcjonowała Poradnia Rodzinna, w ramach której działały punkty konsultacyjne:

a) Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy domowej – dyżury psychoterapeuty ds. uzależnień, prawnika, psychologa, specjalisty do pracy z agresorem, psychiatry. W 2011 r. współpracowano z Sądem Rejonowym w Ełku oraz Zespołem Interdyscyplinarnym,

b) Punkt Konsultacyjny dla Młodzieży – prowadzone były konsultacje dla dzieci i rodziców, podczas których korzystać można było z porad i terapii indywidualnej psychologa, socjoterapeuty, specjalisty ds. resocjalizacji,

c) Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin – dyżury terapeuty oraz grupa wsparcia dla rodziców osób uzależnionych od narkotyków,

- w ełkich szkołach przeprowadzone zostały programy profilaktyczne: „Spójrz inaczej” dla kl. I – III, „Spójrz inaczej” dla kl. IV - VI i gimnazjów, „TAK czy NIE” we wszystkich szkołach podstawowych i średnich, „Daj mi szansę ja też potrafię”,

- w Oratorium św. Jana Bosko prowadzone były konsultacje socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży, natomiast w świetlicy środowiskowej TPD raz w tygodniu odbywały się zajęcia grupowe socjoterapeutyczne,

- działania edukacyjne dla mieszkańców Ełku z zakresu promocji zdrowego stylu życia oraz niebezpieczeństw związanych z nadużywaniem alkoholu,

- w wyniku ogłoszonego Konkursu Dużych i Małych Grantów organizacje pozarządowe w 2011 r. otrzymały dofinansowanie na realizację zadania publicznego z zakresu profilaktyki uzależnień: na kwotę ogólną: 116 706,60 zł.

Również ełkie szkoły prowadziły działania w zakresie zapobiegania i leczenia uzależnień. Przeprowadzone zostały warsztaty z zakresu uzależnienia od narkotyków dla uczniów w Zespole Szkół Nr 2, Zespole Szkół Nr 6 w Ełku, podopiecznych Internatu Zespołu Szkół Nr 3 w Ełku oraz rodziców dzieci Szkoły Podstawowej Nr 2, Zespołu Szkół Nr 2, Zespołu Szkół Nr 6 w Ełku, Zespołu Szkół Samorządowych. Organizowane były konkursy wiedzy na temat uzależnień oraz HIV/AIDS dla uczniów szkół gimnazjalnych.

W 2011 r. w ełckich szkołach utworzono i wdrożono nowe programy profilaktyczne oraz przeprowadzono zajęcia na temat negatywnych skutków uzależnień i ukazywania sposobów zapobiegania im. Wśród programów wyróżnić można spotkania z terapeutą od uzależnień w ramach Mobilnego Punktu Konsultacyjnego, spotkania z pedagogiem prowadzone podczas godzin wychowawczych, Szkolny Program Poprawy Efektywności Wychowania, Bezpieczeństwo w sieci, Cyberprzemoc, „Wolność oddechu – Zapobiegaj Astmie”, „Miedzy nami kobietkami” – program o higienie okresu dojrzewania u dziewcząt oraz „Trzymaj formę”.

4. Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa.

Cel operacyjny 1 - Zapewnienie opieki psychologicznej oraz pomoc w zaspokojeniu potrzeb biologicznych i psychologicznych dzieci zaniedbywanych i opuszczonych.

Cel operacyjny 2 - Zapewnienie warunków sprzyjających godnemu i prawidłowemu rozwojowi najmłodszego ełckiego pokolenia.

Cel operacyjny 3 - Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 4 - Zorganizowanie programów mających na celu propagowanie wartości rodziny i pomoc dysfunkcyjnym członkom rodziny w powrocie do normalnego życia.

Tabela Nr 9. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 4 „Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa.”

Lp.	Wskaźniki	2011
1.	Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia	7 361/ osób - 3114
2.	Liczba i różnorodność działań mających na celu promocję postaw prorodzinnych i pozytywnego wzorca rodziny, w tym rodziny wielodzietnej, promowanie różnorodnych form wzajemnej integracji rodziny	105
3.	Liczba podjętych inicjatyw służących wspieraniu wypoczynku rodzinnego	174
4.	Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad	548
5.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje kadry specjalistów do pracy z rodziną oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb dzieci w placówkach	59
6.	Liczba specjalistów przygotowana w dziedzinie upowszechniania	-

	i wdrażania programów rodzinnej opieki zastępczej	
7.	Liczba podjętych działań mających na celu rozwijanie infrastruktury i usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego, doskonalenia umiejętności wychowawczych rodziców	74
8.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej	668
9.	Wysokość środków pieniężnych wydatkowana na pomoc finansową i organizacyjną rodzin w opiece nad dziećmi niepełnosprawnymi	200 000
10.	Liczba dzieci, które otrzymały pomoc psychologiczną i medyczną	8 979
11.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem, którym udzielono pomocy materialnej i finansowej	15
12.	Liczba przeprowadzonych działań mających na celu wykrywanie zjawiska przemocy w rodzinie	198
13.	Liczba zorganizowanych dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów w celu rozwijania zainteresowań i pożytecznego zagospodarowania wolnego czasu	487

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

W 2011 roku w Ełku w dniach od 23 do 29 maja odbyły się Dni Rodziny. Z tej okazji Urząd Miasta Ełku oraz jednostki miejskie i organizacje działając w ramach Konkursu Dużych i Małych Grantów zorganizowały wiele atrakcji dla całych rodzin. Odbyły się m.in. koncerty, festyny, spektakle teatralne, warsztaty, pikniki, konferencje, Warmińsko - Mazurskie Mistrzostwa Pływających Modeli Redukcyjnych, Spacer ornitologiczny z „Klubem Miłośników Ptaków”, Rodzinne Weekendowe Warsztaty Taneczne, VI Ogólnopolski Festyn Rodzinny z okazji Dnia Dziecka pod hasłem "Bądźmy razem - w komunii z Bogiem".

W ramach Obszaru IV Komenda Powiatowa Policji w Ełku prowadziła działania mające na celu wykrywanie zjawiska przemocy w rodzinie. W roku 2011 funkcjonariusze policji w Ełku przeprowadzili 2 357 interwencji domowych w związku z nieporozumieniami rodzinnymi. Ponadto w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie 194 rodzin z Miasta Ełku objętych zostało procedurą Niebieskiej Karty.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku zorganizowało konferencję pod hasłem: „Rodzina najważniejsza – postaw na rodzinę”, która odbył się w ramach Dni Rodziny. Ze wsparcia PCPR w Ełku skorzystało 146 rodzin zastępczych oraz 72

usamodzielnionych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych z terenu Miasta Ełku.

Działania w ramach Obszaru IV „Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa” realizowały także ełckie szkoły. Promowały postawy prorodzinne i pozytywny wzorzec rodziny, w tym rodziny wielodzietnej oraz promowały różnorodne formy integracji rodziny. Wśród tych działań wyróżnić można m.in.: pielgrzymkę maturzystów do Częstochowy, przygotowanie do małżeństwa podczas lekcji religii w klasach III liceum, uroczystości Dnia Matki i Ojca, Dnia Babci i Dziadka, Dnia Dziecka, jasełka, wigilię szkolną, wyjazdy na wycieczki klasowe z udziałem rodziców, ogniska klasowe z udziałem rodziców, spartakiadę „Mamo, Tato baw się ze mną”, poradnictwo w czasie spotkań z rodzicami, festyn rodzinny, festyn w ramach Ełckich Dni Rodziny, rekolekcje wielkopostne, bal choinkowy. Szkoły podjęły wiele inicjatyw służących wspieraniu wypoczynku rodzinnego, m.in.: zima w szkole, wycieczka koleją wąskotorową, festyn rodzinny, zawody sportowe i wieczornice. Szkoły rozwijały także infrastrukturę i usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego oraz0 doskonalenia umiejętności wychowawczych rodziców. Prowadzono dyżury doradcy zawodowego, dyżury logopedy, dyżury psychologa, zebrania rodziców, dyżury terapeuty ds. uzależnień, dyżury pedagogiczne.

5. Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia.

Cel strategiczny 1 - Ułatwienie wkraczania na rynek pracy młodym osobom, zwłaszcza kończącym edukację.

Cel strategiczny 2 - Pobudzenie małej i średniej przedsiębiorczości.

Cel strategiczny 3 - Zapobieganie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.

Cel strategiczny 4 - Podniesienie kwalifikacji pracowników urzędu pracy oraz zwiększenie efektywności świadczonych przez nich usług.

Cel strategiczny 5 - Ułatwieniu zatrudnienia osobom niepełnosprawnym i zbliżającym się do wieku emerytalnego.

Tabela Nr 10. Wskaźniki oceny realizacji Obszaru 5 „Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia.”

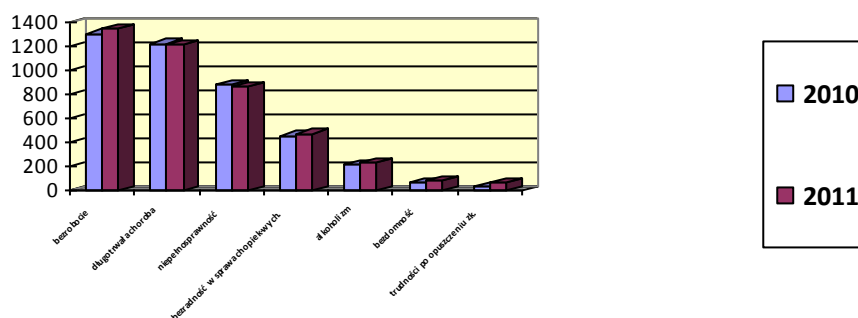
Lp.	Wskaźniki	2011
1.	Liczba osób korzystających ze szkoleń i kursów w ramach tzw. Promocji przedsiębiorczości	545
2.	Całościowa liczba godzin przeprowadzonych szkoleń i kursów	7 741
3.	Liczba pracowników urzędu pracy korzystających ze szkoleń	49
4.	Wysokość środków finansowych pozyskana ze środków – z programów pomocowych Unii Europejskich na aktywizację rynku pracy	1 454 464,42
5.	Liczba utworzonych i wdrożonych planów i programów szkoleniowych skierowanych na doskonalenie kadr publicznych służb zatrudnienia	1
6.	Liczba utworzonych i wdrożonych programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Elku.

Bezrobocie jest jednym z najtrudniejszych problemów społeczno – gospodarczych z jakim borykają się władze samorządowe. Zjawisko to polega na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia z różnych powodów nie znajduje faktycznego zatrudnienia.

Bezrobocie od wielu lat jest dominującą przyczyną udzielania świadczeń pomocy społecznej. Jego skutki są bardzo niebezpieczne i dotkliwe, nie tylko w perspektywie społecznej, ale także i jednostkowej. Zjawisko to jest przyczyną m.in. spadku dochodów rodzin, rozszerzania się społecznych kręgów ubóstwa, patologii społecznej takiej jak alkoholizm, narkomania, przestępczość itp. Jest ono o tyle niebezpieczne, iż częstokroć prowadzi do degradacji psychicznej oraz moralnej osób pozostających bez pracy. W takiej perspektywie bezrobocie staje się problemem wielowymiarowym, wieloaspektowym o poważnym wydźwięku społecznym i gospodarczym, które należy efektywnie zwalczać.

Wykres nr 1. Charakterystyka trudności występujących w środowiskach.

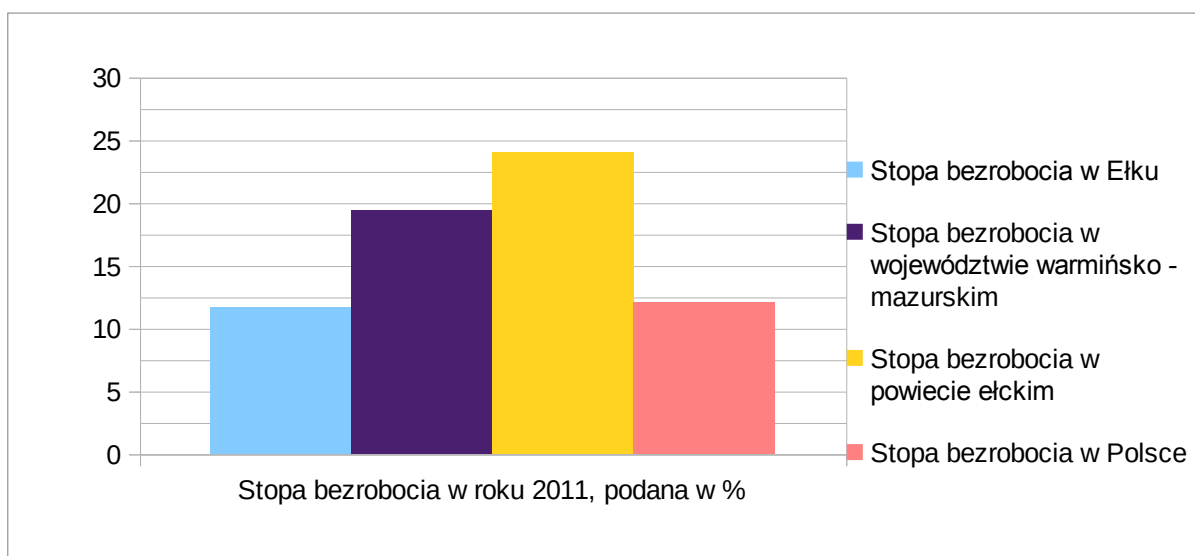
Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011.

Z danych uzyskanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku wynika, że „w roku 2011 nastąpił wzrost liczby osób korzystających z pomocy ośrodka z powodu bezrobocia (3,44%) co spowodowane jest mniejszą liczbą ofert pracy oraz likwidacją stanowisk pracy w ełckich przedsiębiorstwach. Ponadto obserwuje się zwiększoną liczbę wyjazdów do pracy za granicę, co często powoduje bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (3,06%) oraz rozpad rodziny a tym samym wychowywanie dzieci w rodzinach niepełnych (1,97%). Natomiast osoby, których problemy materialne i życiowe wynikają z innych przyczyn: niezaradności życiowej, niedojrzałości, problemów osobowościowych, uzależnień czy przewlekłych chorób – z tych powodów nie podejmują pracy zarobkowej lub nie są w stanie się w tej pracy utrzymać”.⁶

Reasumując, na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku wynika, że dominującymi powodami udzielania świadczeń pomocy społecznej w roku 2011 było odpowiednio: bezrobocie, długotrwała choroba i niepełnosprawność.

6. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011, str. 8,

Wykres Nr 2. Stopa bezrobocia w latach 2009 – 2011 w Polsce, w województwie Warmińsko – Mazurskim i w Powiecie Ełckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku.

Według danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku liczba bezrobotnych ełczan zarejestrowanych w PUP w listopadzie 2011 r. wyniosła 4 608 osób i kształtowała się na poziomie 11,63%. Stopa bezrobocia w Powiecie Ełckim w listopadzie 2011 r. kształtowała się na poziomie 24%, w Województwie Warmińsko – Mazurskim na poziomie 19,4%, natomiast w Polsce na poziomie 12,10%. Wskaźnik zatrudnienia, stopa i dynamika bezrobocia, określające sytuację na rynku pracy w Ełku poprawiają się. W związku z tym prognozy na przyszłe lata wydają się być bardziej optymistyczne w stosunku do lat ubiegłych.⁷

Jednym z elementów polityki Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku jest podejmowanie aktywnej walki z bezrobociem. Zadanie to realizowane jest poprzez organizowanie szkoleń, których celem jest uzyskanie, uzupełnienie czy też doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Finansowanie szkoleń osób

7. <http://www.pupelk.samorzady.pl/kat/id/34>,

skierowanych przez starostę jest realizowane ze środków publicznych, w szczególności ze środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego lub środków programów Unii Europejskiej.

W roku 2011 ze szkoleń i kursów w ramach tzw. promocji przedsiębiorczości skorzystało 20 osób. Całościowa liczba godzin wyniosła 3 334. Wśród pracowników Urzędu Pracy ze szkoleń skorzystało 49 osób. Utworzony i wdrożony został plan szkoleniowy skierowany na doskonalenie kadr publicznych służb zatrudnienia. Utworzono i wdrożono 7 programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Aktywną politykę mającą na celu ograniczanie oraz zwalczanie skutków bezrobocia w ramach Obszaru V podjął także Ochotniczy Hufiec Pracy w Ełku. Ze szkoleń i kursów w ramach tzw. promocji przedsiębiorczości skorzystało 96 osób.

Na terenie Miasta Ełku, na podstawie porozumienia zawartego ze Starostwem w Ełku, realizowane były Prace społecznie użyteczne. Był to trzeci rok realizacji programu, którym objętych zostało 15 osób długotrwale bezrobotnych, korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku. Harmonogram tych prac został ustalony w oparciu o potrzeby zgłoszone przez podmioty publiczne i niepubliczne. Program realizowany był od marca do grudnia 2011 r. Osoby biorące udział w programie wykonywały prace porządkowe, czynności gospodarcze oraz pomagały wykonywać usługi opiekuńcze realizowane przez MOPS. Świadczenie pieniężne przysługiwało za okres faktycznie wykonanej pracy. Koszt roboczogodziny, w okresie 1 marca do 31 maja wynosił 7,10zł, natomiast od 1 czerwca 2011r. wzrósł do 7,30zł.⁸

8. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011, str. 21-22,

Tabela nr 11. Realizacja „Prac społecznie użytecznych” na terenie Miasta Elku w 2011 r.

Plan na 2011 rok		Wykonano w 2011 roku	
Ogółem liczba kierowanych osób	15	Pracowało	16
Ogółem liczba godzin do przepracowania	5 590	Przepracowano godzin	5 447
Planowana kwota świadczeń pieniężnych za prace społecznie użyteczne (łącznie)	39 689	Wykorzystano kwotę (łącznie)	39 436,70
Wysokość refundacji z funduszu pracy w okresie objętym porozumieniem	23 813	Wykorzystano refundację w kwocie	23 662

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elku za rok 2011.

Ponadto w ramach powyższego Obszaru Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elku realizował projekt systemowy „Jutro idę do pracy!”. W roku 2011 realizowano już IV edycję projektu, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Realizacja projektu rozpoczęła się dnia 27 maja 2011 i zakończyła 31 grudnia 2011r. Beneficjentami projektu były osoby korzystające z pomocy społecznej, w wieku aktywności zawodowej, niepracujące, w szczególności długotrwale bezrobotne, o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach zawodowych oraz osoby, które z powodu opieki nad małym dzieckiem nigdy nie pracowały lub pracowały bardzo krótko. Do udziału w projekcie zakwalifikowano 183 (127 kobiet oraz 56 mężczyzn). Uczestnikom projektu zorganizowano szkolenia:

- „Trening psychospołeczny, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy oraz poradnictwa prawnego”,
- ABC przedsiębiorczości,
- warsztaty artystyczne.

W ramach szkolenia odbyły się:

- zajęcia prowadzone przez psychologa (trening umiejętności psychospołecznych),
- zajęcia prowadzone przez doradcę zawodowego (warsztaty aktywnego poszukiwania pracy),
- szkolenie z zakresu prawa pracy,
- indywidualne konsultacje z pedagogiem,
- indywidualne konsultacje z socjoterapeutą – zajęcia grupowe po 6 godz. dla osób, z którymi podpisano umowy PAL,
- „Kurs obsługi kas fiskalnych” - 46 osób,
- „Kurs prawa jazdy kat. B, C, D” - 30 osób,
- „Kurs magazyniera z obsługą wózków jezdniowych ” - 23 osoby,
- „Kurs na opiekuna domowego” - 24 osoby,
- „Kurs kucharza- pracownia kulinarna” - 15 osób,
- „Kurs ochrony osób i mienia bez licencji” - 10 osób,
- „Kurs glazurnik-posadzkarz” - 6 osób,
- „Kurs bukieciarstwo” - 10 osób,
- „Kurs obsługi komputera” - 18 osób,

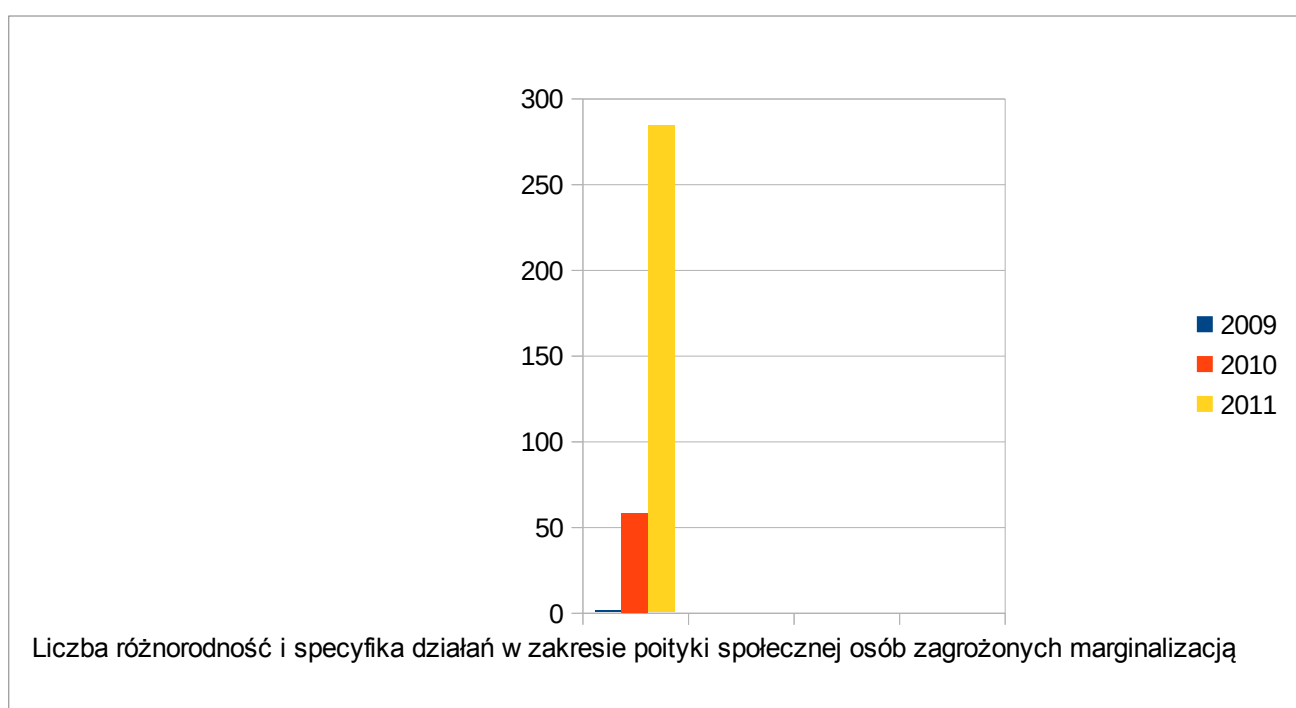
W ramach kontraktów socjalnych wypłacono osobom biorącym udział w projekcie zasiłki celowe (na zaspokojenie zgłoszonych podstawowych potrzeb bytowych) w wysokości 49 268,00zł, co stanowiło wkład własny w realizację projektu. Cały projekt ukończyło 176 osób. Z systemu pomocy społecznej wyszło 15 beneficjentów: 2 osoby realizują program prac społecznie użytecznych, 2 osoby podjęły zatrudnienie socjalne, a 11 osób zostało zatrudnionych na umowę o pracę.⁹

⁹ Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku za rok 2011, str. 18-21,

IV. Grafologiczne przedstawienie najważniejszych wskaźników dotyczących realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” w roku 2011

Poniżej wykres przedstawia liczbę, różnorodność i specyfikę podejmowanych działań w zakresie polityki społecznej wobec osób zagrożonych marginalizacją. Obrazuje on wyraźny wzrost działań w roku 2011, w tym zakresie.

Wykres nr 3. Priorytet I. Liczba, różnorodność i specyfika podejmowanych działań w zakresie polityki

społecznej wobec osób zagrożonych marginalizacją.

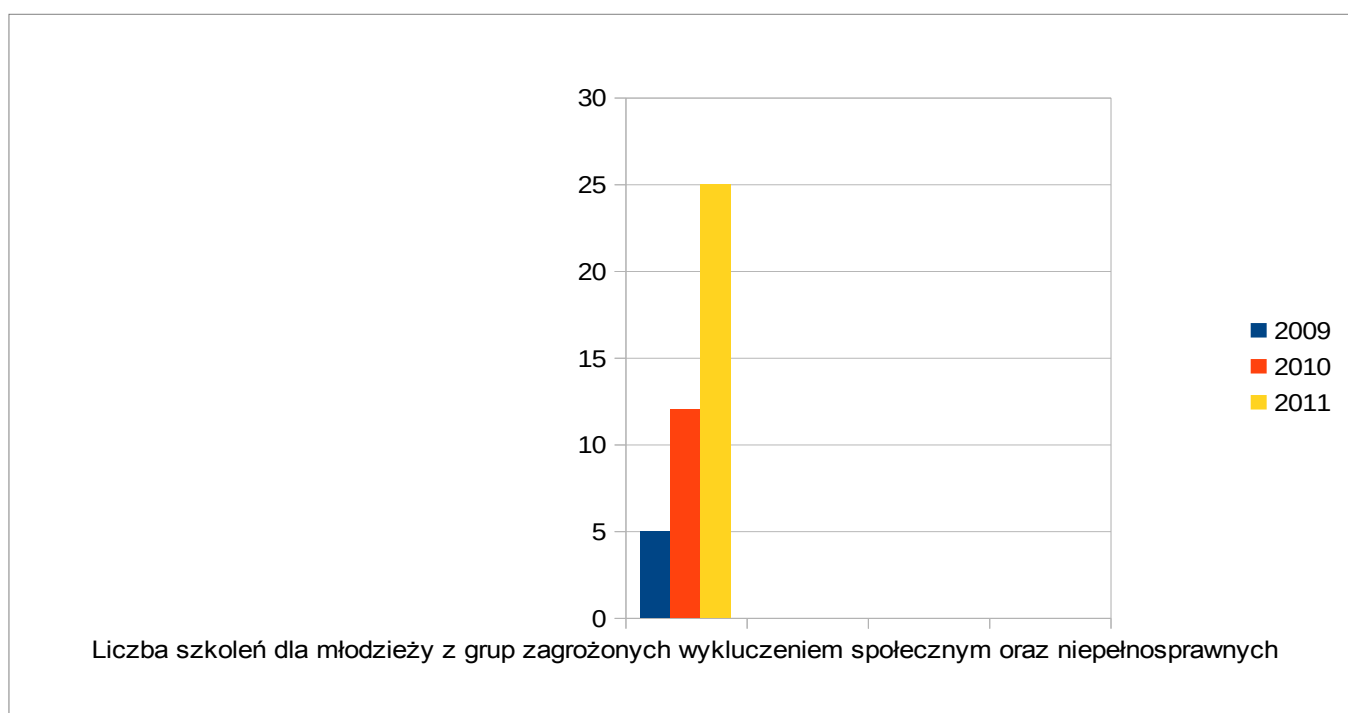
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

W porównaniu do lat ubiegłych widać wyraźną tendencję wzrostową, co niewątpliwie wpływa pozytywnie na uaktywnienie społeczności lokalnej, a tym samym zapobieganie patologiom oraz wspieranie w dążeniu do samodzielności. Nadmienić należy, iż w roku 2009 podjęto tylko jedno działanie o takim charakterze. W roku 2010 działań takich było już 58, natomiast w 2011 – 284. Poprzez propagowanie, a przede

wszystkim praktykowanie aktywnej polityki społecznej, możliwe jest wypracowanie efektywnego schematu, którego celem jest wzmocnienie działań prewencyjno – interwencyjnych w obszarze marginalizacji.

Aktywne działania w zakresie zapobiegania marginalizacji prowadzone były m.in. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku, Centrum Integracji Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku oraz Komendę Powiatową Policji w Ełku.

Wykres nr 4. Priorytet I. Liczba przeprowadzonych szkoleń dla młodzieży z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niepełnosprawnych.

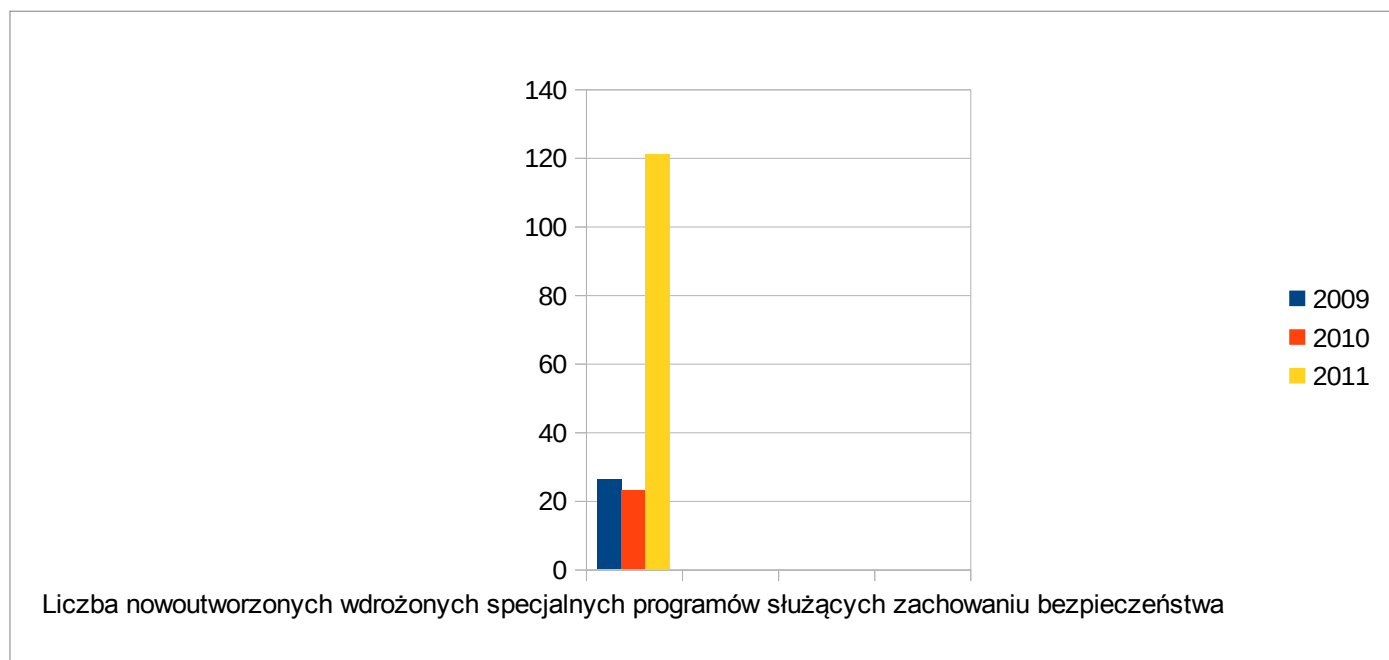
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Powyższy wykres obrazuje tendencję wzrostową odnośnie liczby szkoleń przeprowadzonych dla młodzieży z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niepełnosprawnych. Wykluczenie społeczne jest zagadnieniem wieloaspektowym, złożonym, wymagającym często interdyscyplinarnych rozwiązań. Poprzez realizację celów zawartych w Strategii problem ten zdaje się być w miarę skutecznie niwelowany.

Szkolenia dla młodzieży z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

oraz niepełnosprawnych prowadzone były m.in. przez Centrum Integracji Społecznej, Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych „Monar – Markot” oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

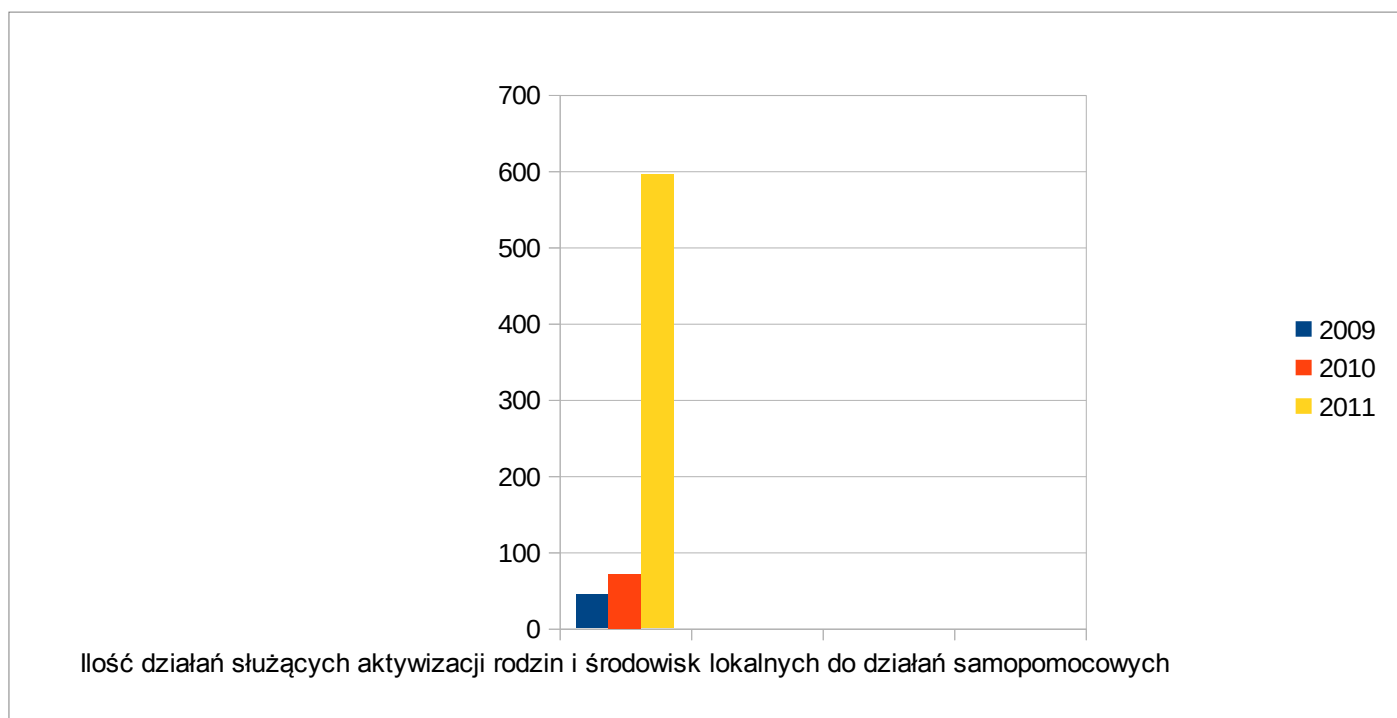
Wykres nr 5. Priorytet II. Liczba nowoutworzonych i wdrożonych specjalnych programów służących zachowaniu bezpieczeństwa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Powyższy wykres obrazuje wzrost liczby tworzonych programów służących zachowaniu bezpieczeństwa. W 2009 r. stworzonych zostało 23 programy, w roku następnym – 2010 – 26 programów, natomiast w roku 2011 aż 121.

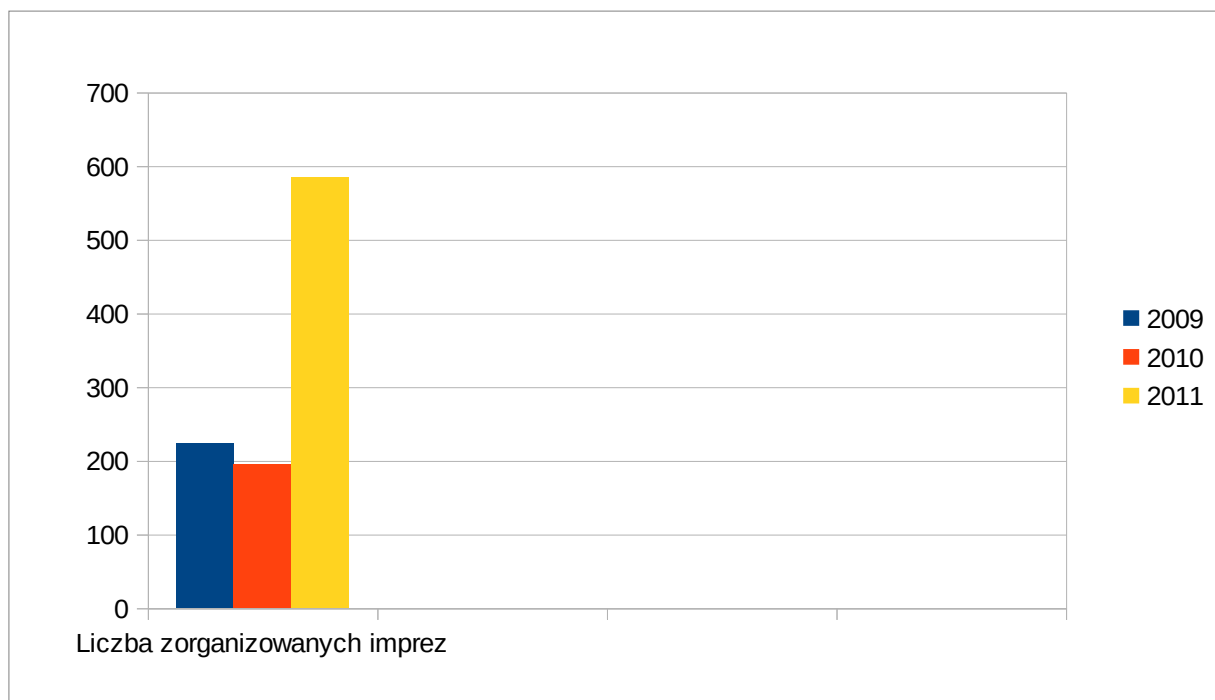
Wykres nr 6. Priorytet II. Ilość i różnorodność działań służących aktywizacji rodzin i środowisk lokalnych do działań samopomocowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Powyższy wykres obrazuje ilość realizowanych na terenie naszego miasta działań służących aktywizacji rodzin i środowisk lokalnych do działań samopomocowych w ramach Priorytetu II. Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej polityce społecznej. W roku 2009 przeprowadzono 44 działania o takim charakterze, w roku 2010 zaobserwować można wzrost do 71, natomiast w 2011 – aż 595. Silna tendencja wzrostowa, utrzymująca się na przestrzeni lat daje pozytywne prognozy na kolejne lata. Jest to bardzo pozytywne zjawisko, gdyż jednym z głównych założeń działań samopomocowych jest wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Są one niezbędne również dlatego, że angażują lokalną społeczność, propagując tym samym prospołeczne postawy wśród mieszkańców miasta.

Wykres nr 7. Priorytet IV. Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad.

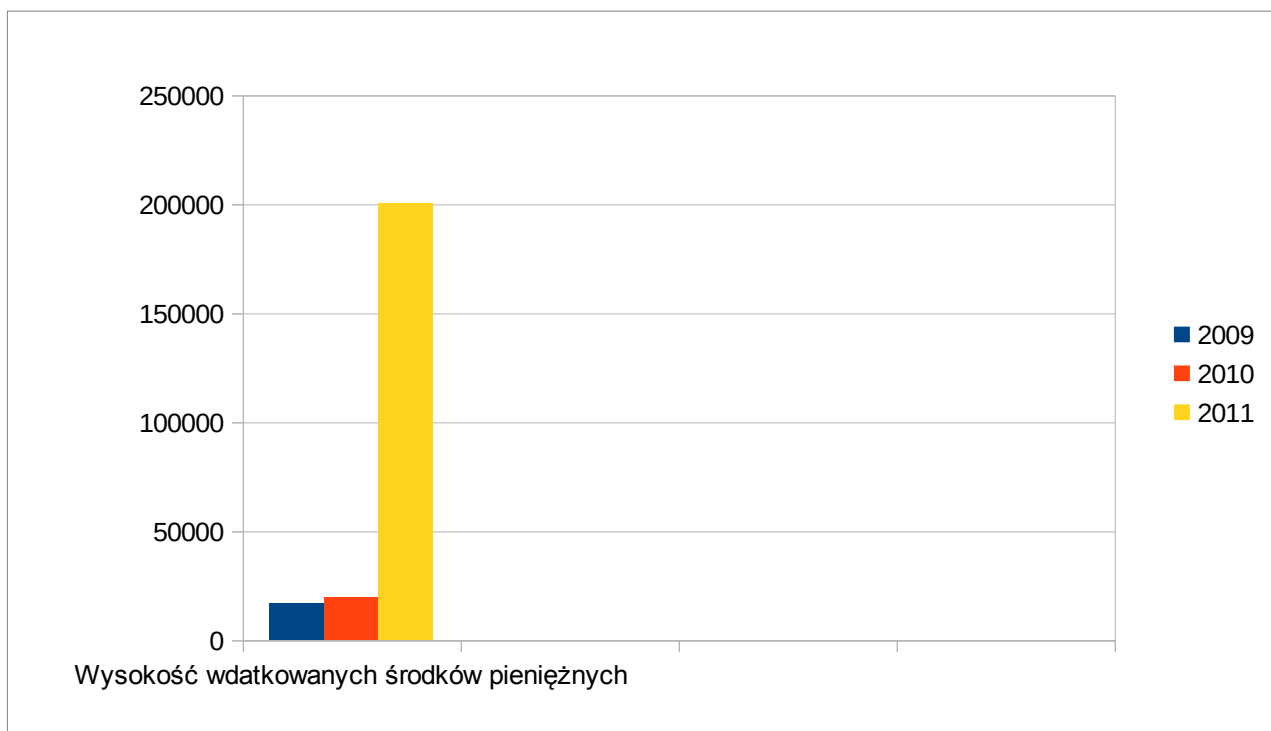
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Ważnym elementem zarówno w sferze życia kulturalnego miasta, a przede wszystkim społecznego są imprezy integracyjne, kulturalne, festyny, spartakiady itp. Mają one duże znaczenie o charakterze głównie społecznym. W roku 2009 odbyły się 223 imprezy, w 2010 - 194 imprezy, zaś w roku 2011 było ich aż 548.

W ramach Obszaru IV – Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa imprezy o takim charakterze organizowane były m.in. przez Miejski Ośrodek Sportu i rekreacji w Ełku, Ełckie Centrum Kultury oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku.

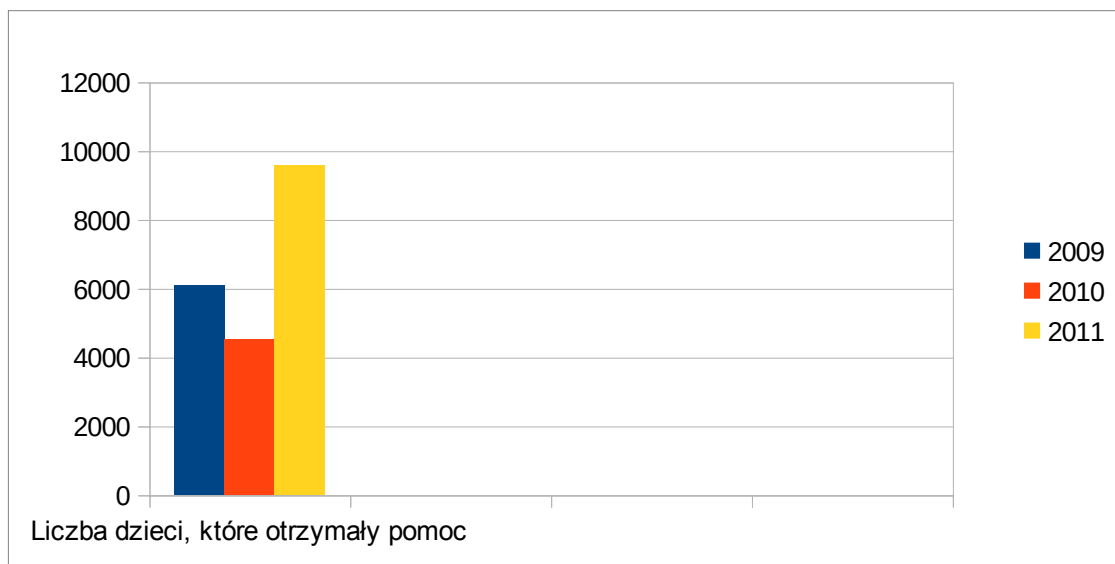
Jak wynika z danych zaprezentowanych na poniższym wykresie w roku 2009 wysokość środków pieniężnych wydatkowana na pomoc finansową i organizacyjną rodzin w opiece nad dziećmi niepełnosprawnymi wynosiła 16 700. W roku 2010 wzrosła ona o 2 600, a zatem wynosiła 19 300, natomiast w roku 2011 aż 200 000.

Wykres nr 8. Priorytet IV. Wysokość środków pieniężnych wydatkowana na pomoc finansową i organizacyjną rodzin w opiece nad dziećmi niepełnosprawnymi.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Wykres nr 9. Priorytet IV. Liczba dzieci, które otrzymały pomoc psychologiczną i medyczną.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną na terenie Miasta Ełku.

Dane zaprezentowane na powyższym wykresie obrazują miernik w ramach

Obszaru IV – liczba dzieci, które otrzymały pomoc psychologiczną i medyczną. W roku 2009 liczba ta wynosiła 6 095, w roku 2010 – 4 517, zaś w 2011 roku aż 9 564. Pomoc świadczona w charakterze medycznym oraz psychologicznym ma niebagatelne znaczenie dla zdrowia fizycznego i duchowego uczniów ełckich szkół, dlatego też jest tak niezwykle ważna.

V. Podsumowanie

Celem „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” jest wytyczenie głównych kierunków zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej Ełk. Niniejsza Strategia wytycza kierunki działań na najbliższe lata. Szybkie tempo zmian społecznych, ustrojowych i gospodarczych wymaga stałego monitorowania i ewaluacji Strategii, dzięki czemu możliwe jest jej uzupełnianie aby jeszcze skuteczniej realizować politykę społeczną na terenie naszego miasta.

W wyniku prac związanych z oceną realizacji Strategii w 2011 r. pojawiła się propozycja wprowadzenia zapisów dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych mieszkających na terenie miasta Ełku. Zmiany spowodowane są koniecznością realizacji zadań, na które planuje się pozyskiwanie środków zewnętrznych, związanych m.in. z:

- poprawą jakości życia ełckich Romów,
- wyrównywaniem szans edukacyjnych dzieci romskich,
- podnoszeniem kwalifikacji zawodowych Romów,
- integracją ełckich Romów ze społecznością lokalną.

Ponadto zgodnie z zapisami w rozdziale V „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” dotyczącymi dokonywania monitoringu i ewaluacji Strategii, rocznej oceny do roku 2011 dokonywał Zespół ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018. Ponieważ od stycznia 2012 r. w Urzędzie Miasta Ełku funkcjonuje Wydział Polityki Społecznej, który dokonuje również bieżącej oceny realizacji polityki społecznej na terenie Ełku, zasadnym wydawało się wprowadzenie zmiany w Strategii dotyczącej podmiotu

dokonującego jej rocznej oceny. Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Ełku raz w roku oceniać będzie poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań na podstawie danych posiadanych przez Wydział oraz uzyskanych od instytucji i organizacji realizujących politykę społeczną w naszym mieście.

W związku z tym powyższe zmiany do „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018” zostały wprowadzone uchwałą Nr XX.181.2012 Rady Miasta Ełku z dnia 29 maja 2012 r. zmieniającą uchwałę Nr XXIX/290/08 Rady Miasta Ełku z dnia 25 listopada 2008 roku w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ełku na lata 2008 – 2018”.

Miasto Ełk podejmuje działania ukierunkowane na wzmocnienie aktywnych postaw oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się po pomoc w rozwiązywaniu problemów. Pomoc społeczna powinna być świadczona w sposób rozważny, tak aby w szerszej perspektywie nie sprzyjała wytwarzaniu postaw roszczeniowych oraz wyuczonej bezradności. Powinna skupiać się na rozwijaniu i wzmacnianiu aktywności i samodzielności życiowej. Działania jej winny być ukierunkowane na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowiskach społecznych.

Na podstawie danych uzyskanych z poszczególnych instytucji, w ramach określonych priorytetów można wyciągnąć następujące wnioski:

- Obszar I - Aktywna polityka społeczna wobec grup dotkniętych i zagrożonych marginalizacją oraz pomoc w ich reintegracji:

W ramach niniejszego obszaru w porównaniu do roku 2010 zmniejszyła się liczba osób objętych pomocą. Wobec osób zagrożonych marginalizacją podejmowano bardzo liczne i różnorodne, w stosunku do lat ubiegłych działania w zakresie polityki społecznej. Zwiększyła się także liczba programów adresowanych do osób bezdomnych, a zatem zwiększyła się również i ilość działań podejmowanych w ich kierunku. Ponadto w stosunku do lat ubiegłych zaobserwować można wzmożone zainteresowanie partnerów społecznych zaangażowanych w rozwiązywanie problemów osób starszych, niepełnosprawnych, zagrożonych marginalizacją społeczną. Daje to bardzo pozytywne prognozy na przyszłość, gdyż świadczy to o zwiększeniu świadomości społecznej,

kształtowaniu postaw prospołecznych wśród lokalnej społeczności. W ramach aktywnej polityki społecznej, w roku 2011 MOPS, PCPR, CIS, KPP, OHP oraz Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Monar- Markot realizowały 11 programów osłonowych na rzecz ludzi starszych, osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją społeczną. Działania dotyczyły także młodzieży z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niepełnosprawnych.

- Obszar II – Ełk miastem bezpiecznym dzięki permanentnej profilaktyce społecznej

W ramach niniejszego obszaru można zauważyć, iż w mieście podejmowane są liczne działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa oraz profilaktykę społeczną. Na terenie miasta funkcjonują instytucje, które zaangażowane są w działania mające na celu aktywne i rozwojowe zagospodarowanie czasu dzieci i młodzieży. Działania te mają bardzo duże znaczenie, gdyż poprzez uczestnictwo w nich młodzi ludzie uczą się kreatywnego spędzania wolnego czasu oraz rozsądnego gospodarowania nim. Celem zapobiegania zjawiskom nieporządanym, czyli patologiom społecznym oraz agresji prowadzone były liczne zajęcia adresowane do młodzieży, mające za zadanie niwelowanie oraz minimalizowanie zjawisk tego typu. Ponadto w porównaniu do lat ubiegłych wzrosła liczba programów bezpieczeństwa, realizowanych m.in. przez szkoły oraz Komendę Powiatową Policji w Ełku. W samym roku 2011 zrealizowano ich aż 121. W ramach niniejszego obszaru szkoły podstawowe, gimnazjalne i szkoły średnie prowadziły zajęcia pozalekcyjne w formie kół zainteresowań, a także akcje propagujące postawy prospołeczne w życiu codziennym.

- Obszar III – Aktywna polityka zapobiegania i leczenia uzależnień

W ramach niniejszego obszaru prowadzone były akcje propagujące zdrowy styl życia. Jak wynika z danych w roku 2011 przeprowadzono ich 3 277. W realizację programów profilaktycznych zaangażowane były m.in. szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły średnie. Tematyka realizowanych programów obejmowała negatywne skutki uzależnień oraz sposoby zapobiegania im. W ramach niniejszego priorytetu prowadzono także akcje, których celem było propagowanie modelu trzeźwego stylu życia. Działaniami w formie warsztatów edukacyjnych o charakterze prewencyjnym, dotyczącymi uzależnień

zostali objęci także rodzice dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Tematyka warsztatowa obejmowała zapobieganie uzależnieniom oraz rozpoznawanie pierwszych ich oznak.

- Obszar IV – Ełk miastem szczęśliwego dzieciństwa

W ramach niniejszego obszaru szczególny nacisk położono na rodzinę i kwestie związane z jej funkcjonowaniem. Realizacja działań wpisanych w Obszar IV ma niebagatelne znaczenie, szczególnie zważywszy na fakt, iż rodzina w życiu człowieka stanowi pierwsze źródło doświadczeń, z którego czerpie on wzorce swoich późniejszych zachowań i umiejętności życia w społeczeństwie. Rodzina spełnia szereg funkcji oraz zaspokaja potrzeby jej członków. Jest bardzo istotnym czynnikiem kształtującym osobowość człowieka. Jej wartość nie sposób jest przecenić, a kwestia jej ważności nie podlega najmniejszej dyskusji. Dlatego też podejmowanie działań ukierunkowane na rodzinę jest niezwykle ważne, a przede wszystkim zasadne. Realizując działania wpisane w omawiany obszar podejmowano szereg akcji, mających na celu promowanie postaw prorodzinnych i pozytywnego wzorca rodziny. Nie zapomniano także o rodzinach wielodzietnych, które z tego powodu często zdają się być stygmatyzowane. Podejmowane działania charakteryzowały się dążeniem do integracji rodziny. Podejmowano działania w zakresie poradnictwa specjalistycznego i doskonalenia umiejętności wychowawczych rodziców. W roku 2011, w porównaniu do roku 2009 liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego wzrosła niemal dwukrotnie. Pomocą materialną oraz finansową objęte zostały rodziny zagrożone ubóstwem. W omawianym obszarze podejmowano również działania w celu wykrywania zjawiska przemocy oraz organizowano dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla uczniów w celu rozwijania zainteresowań i pożytecznego zagospodarowania wolnego czasu.

- Obszar V - Promocja przedsiębiorczości i ograniczanie skutków bezrobocia

Bezrobocie jest jednym z najbardziej dotkliwych problemów na płaszczyźnie społeczno – gospodarczej, dlatego też walka z nim i jego konsekwencjami jest jednym z priorytetów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 – 2018. W ramach niniejszego obszaru instytucje oraz organizacje prowadziły szkolenia oraz kursy. Celem aktywizacji rynku pracy pozyskiwano środki z programów

pomocowych Unii Europejskiej. Ważnym działaniem obejmującym niniejszy obszar jest tworzenie i wdrażanie programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.